
Výbor pre rozvoj

2023/2065(INI)

29.11.2023

STANOVISKO

Výboru pre rozvoj

pre Výbor pre medzinárodný obchod

k vykonávaniu Dohody o hospodárskom partnerstve (DHP) medzi EÚ a Juhoafrickým rozvojovým spoločenstvom (SADC)
(2023/2065(INI))

Spravodajca výboru požiadaneho o stanovisko: Karsten Lucke

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pre rozvoj vyzýva Výbor pre medzinárodný obchod, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

1. víta prvé ex post hodnotenie Dohody o hospodárskom partnerstve (DHP) medzi EÚ a Juhoafrickým rozvojovým spoločenstvom (SADC) zdôrazňuje, že v dohode o hospodárskom partnerstve sa predpokladá, že obchod a investície prispejú k dosiahnutiu cieľa udržateľného rozvoja v jeho hospodárskom, sociálnom a environmentálnom rozmere; konštatuje však, že v partnerských krajinách SADC pretrvávajú mnohé výzvy v súvislosti s hospodárskou diverzifikáciou, konkurencieschopnosťou, rastom, právnym štátom, znižovaním chudoby, pracovnými právami, zaberaním pôdy a ochranou životného prostredia;
2. zdôrazňuje význam rozvojovej spolupráce a technickej a finančnej pomoci ako základných faktorov na dosiahnutie cieľov v rámci dohody o hospodárskom partnerstve a pre prospešnú spoluprácu medzi zmluvnými stranami;
3. poukazuje na to, že regionálna a subregionálna integrácia má popredné miesto v dohode o hospodárskom partnerstve medzi EÚ a SADC, keďže predstavuje silný nástroj na dosiahnutie cieľov dohody; zdôrazňuje, že dohoda o hospodárskom partnerstve medzi EÚ a SADC musí podporovať regionálnu a subregionálnu integráciu, regionálne hodnotové reťazce v SADC a celkovo v Afrike a v konečnom dôsledku udržateľným spôsobom začleniť rozvojové krajiny do svetového hospodárstva; okrem toho zdôrazňuje, že spolupráca EÚ s krajinami SADC pri financovaní rozvoja musí napomáhať ich regionálnej hospodárskej spolupráci a úsiliu o integráciu tak, aby posilnili širší obchod v rámci Afriky;
4. uznáva, že partnerské krajiny SADC by mali mať prospech z dohody o hospodárskom partnerstve, pretože sa ňou zvýši ich schopnosť posilniť hospodársku diverzifikáciu a vyrábať produkty s pridanou hodnotou; poukazuje na to, že dohoda o hospodárskom partnerstve by mala prispieť k diverzifikácii hodnotových reťazcov v krajinách SADC a ich hospodárstvach, čo si takisto vyžaduje spravodlivé globálne obchodné pravidlá v prospech rozvoja; ďalej poukazuje na to, že by mala podporovať obchodné a rozvojové politiky založené na presadzovaní ľudských práv, právneho štátu a demokracie, vytvárať miestne pracovné miesta a pridanú hodnotu a pomáhať bojovať proti nerovnostiam a znižovať a prípadne odstrániť hlad a chudobu udržateľným spôsobom;
5. zdôrazňuje, že finančné a technické ťažkosti, s ktorými sa stretávajú miestne malé a stredné podniky (MSP) pri plnení nariadení a noriem EÚ potrebných na vývoz na trh EÚ, môžu vylúčiť väčšinu MSP z výhod, ktoré dohoda prináša; zdôrazňuje potrebu poskytnúť primeranú pomoc MSP s cieľom zabezpečiť ich súlad s požiadavkami EÚ a prístup na trhy EÚ a zvýšiť informovanosť o využívaní colných kvót;
6. zdôrazňuje, že dohoda o hospodárskom partnerstve by mala prispieť k posilneniu konkurencieschopnosti a udržateľného hospodárskeho rastu v krajinách SADC-DHP vďaka spravodlivému obchodnému a investičnému systému, ktorý zohľadňuje rozdiely v úrovni rozvoja medzi EÚ a jej partnermi v rámci SADC-DHP;

7. zdôrazňuje, že požiadavka EÚ na zákaz vývozných daní na suroviny je dlhodobou prekážkou v procese rokovaní o dohodách o hospodárskom partnerstve, keďže vývozné dane a clá nie sú v rámci režimu WTO zakázané; pripomína právo afrických krajín regulovať suroviny vo verejnom záujme; vyzýva preto EÚ, aby upustila od prijímania obchodnej politiky, ktorá vo všeobecnosti zakazuje rozvojovým krajinám vyberať vývozné dane z nerastných surovín, pokiaľ sú v súlade s pravidlami WTO;
8. pripomína, že krajiny SADC-DHP boli zasiahnuté pandémiou v podobe znížených fiškálnych príjmov, čo spôsobila napríklad znížená hospodárska činnosť a kolísanie cien komodít a obchodných tokov; zdôrazňuje v tejto súvislosti význam dobrej správy vecí verejných a pomoci pri budovaní kapacít pre udržateľný rozvoj, najmä pokiaľ ide o vytváranie udržateľných fiškálnych systémov a boj proti daňovým únikom, s cieľom pomôcť uvoľniť fiškálnu kapacitu pre ďalší hospodársky a sociálny rozvoj a chrániť životné prostredie; pripomína, že EÚ musí dôrazne podporovať posilňovanie inštitúcií a komplexné budovanie kapacít vo verejnom sektore partnerských krajín;
9. zdôrazňuje, že dohoda o hospodárskom partnerstve by mala podporovať novú dynamiku obchodu medzi zmluvnými stranami prostredníctvom postupnej asymetrickej liberalizácie obchodu medzi nimi; zdôrazňuje tiež, že môže posilniť, rozšíriť a prehĺbiť spoluprácu vo všetkých oblastiach súvisiacich s obchodom, a tým posilniť aj partnerstvo medzi krajinami SADC a EÚ; zdôrazňuje význam zásady asymetrickej liberalizácie obchodu ako nástroja na podporu hospodárskeho rastu a udržateľného rozvoja krajín SADC-DHP;
10. vyzýva EÚ, aby zabezpečila, že dohoda o hospodárskom partnerstve prispeje k vytvoreniu účinného, predvídateľného a transparentného regionálneho regulačného rámca pre obchod a investície pri plnom rešpektovaní príslušných medzinárodných dohôd a usmernení; zdôrazňuje, že dohody o hospodárskom partnerstve musia pozitívne prispievať k vykonávaniu Africkej kontinentálnej zóny voľného obchodu (AfCFTA) a k prilákaní súkromného kapitálu, ako aj k budovaniu odolných a udržateľných regionálnych hodnotových reťazcov, čím sa posilní a diverzifikuje obchod v rámci Afriky, ktorý je nevyhnutný na podporu udržateľného dlhodobého rozvoja a dosiahnutie cieľov Agendy 2030; zastáva názor, že podpora AfCFTA zo strany EÚ by mala byť spojená s rozvojom regulačných rámcov, ktoré zase dodržiavajú prísne sociálne a environmentálne normy;
11. pripomína, že súčasná kapitola DHP o obchode a udržateľnom rozvoji má obmedzený rozsah pôsobnosti, pokiaľ ide o záväzné povinnosti a ustanovenia o dialógu s občianskou spoločnosťou; domnieva sa, že dohody o hospodárskom partnerstve by mali systematicky zahŕňať povinnú a vynútitelnú kapitolu o udržateľnom rozvoji, ktorá odráža najvyššie pracovné a environmentálne normy s cieľom dosiahnuť ciele Agendy 2030, čo zahŕňa napríklad začlenenie silných záväzkov v oblasti udržateľnosti súvisiacich s Parížskou dohodou o zmene klímy, globálnym rámcom pre biodiverzitu po roku 2020, medzinárodnými základnými pracovnými normami a rodovou rovnosťou a posilnením postavenia žien; pripomína najmä, že na to, aby bola kapitola o obchode a udržateľnom rozvoji účinná, mal by sa na ňu vzťahovať mechanizmus urovnávania sporov; víta začlenenie kapitoly o obchode a udržateľnom rozvoji do dohody o hospodárskom partnerstve medzi EÚ a Keňou; naliehavo vyzýva Komisiu, aby na tento krok nadviazala a usilovala sa o posilnenie kapitoly dohody o hospodárskom partnerstve

o obchode a udržateľnom rozvoji v prebiehajúcom procese preskúmania dohody o hospodárskom partnerstve s SADC;

12. pripomína, že je dôležité umožniť výnimky zo zásady národného zaobchádzania a povinnosti zrušiť vývozné dane s cieľom podporiť a chrániť nerozvinuté priemyselné odvetvia, ktoré sú kľúčom k diverzifikácii hospodárstiev partnerských krajín, a tým podporiť ich rozvoj v súlade s článkom XVIII:C a článkom XXIV Všeobecnej dohody o clách a obchode;
13. zdôrazňuje význam širokého, systematického a zmysluplného zapojenia rozvojových partnerov, miestnej a regionálnej občianskej spoločnosti, akademickej obce, odborových zväzov a zástupcov súkromného sektora do vykonávania, monitorovania a ex post hodnotení dohody o hospodárskom partnerstve s cieľom zabezpečiť, aby dohoda spĺňala potreby obyvateľstva a zároveň zaručovala základné zásady udržateľného rozvoja; konštatuje, že rozsah pôsobnosti ustanovení dohody o hospodárskom partnerstve o dialógu s občianskou spoločnosťou je v porovnaní s inými nedávnymi obchodnými dohodami EÚ obmedzený; zdôrazňuje potrebu posilniť poradnú úlohu občianskej spoločnosti; vyzýva na vytvorenie formálneho mechanizmu na zapojenie občianskej spoločnosti, pričom pripomína, že súčasné platformy, ako sú národné monitorovacie rámce viacerých zainteresovaných strán v rámci Agendy 2063 Africkej únie, sa môžu využiť aj na spoluprácu s občianskou spoločnosťou v kontexte DHP;
14. zdôrazňuje, že hoci dohody o hospodárskom partnerstve môžu poskytnúť významné výhody africkým, karibským a tichomorským krajinám (AKT), prinášajú aj vlastný súbor výziev a nevýhod; trvá preto na tom, aby tvorcovia politik starostlivo zvažili tieto faktory a snažili sa zabezpečiť, aby sa dohody o hospodárskom partnerstve vykonávali spôsobom, ktorý maximalizuje prínosy pre všetky zúčastnené strany;
15. pripomína, že všetky zmluvné strany by mali vždy konať na základe zásad solidarity a spoločného záujmu s cieľom posilniť plodnú spoluprácu, plniť svoje záväzky a povinnosti a uľahčiť krajinám SADC-DHP schopnosť pokračovať vo vykonávaní dohody;
16. pripomína, že pre menšie krajiny AKT, ktoré nemajú zdroje a infraštruktúru, môže byť náročné vykonávať dohodu o hospodárskom partnerstve; vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby pomáhali svojim rozvojovým partnerským krajinám, aby mohli v plnej miere využívať príležitosti, ktoré dohody o hospodárskom partnerstve ponúkajú;
17. pripomína, že treba dodržiavať medzinárodné normy a dohody v záujme účinnej medzinárodnej spolupráce;
18. zdôrazňuje význam záväzku EÚ k mnohostrannej spolupráci a zabezpečeniu vlastných obchodných záujmov Európy a zároveň k riešeniu niektorých kľúčových záujmov krajín AKT, najmä pokiaľ ide o regionálnu integráciu;
19. pripomína dvojpilierové riešenie daňových výziev vyplývajúcich z digitalizácie a globalizácie hospodárstva, na ktorom sa dohodli členovia inkluzívneho rámca Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj/G20 pre narúšanie základu dane a presun ziskov;

20. vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby zabezpečili účinné uplatňovanie dohodnutej globálnej minimálnej sadzby dane z príjmov právnických osôb vo výške 15 % pre nadnárodné podniky; zdôrazňuje, že minimálna sadzba dane z príjmu právnických osôb podľa odhadov prinesie ročne dodatočné globálne daňové príjmy vo výške približne 150 miliárd USD;

**PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY,
KTORÉ SPRAVODAJCOVI VÝBORU POŽIADANÉHO O STANOVISKO
POSKYTLI INFORMÁCIE**

Spravodajca na vlastnú zodpovednosť vyhlasuje, že informácie mu neposkytol žiadny subjekt ani osoba, ktoré treba uviesť v tejto prílohe podľa článku 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

Dátum prijatia	28.11.2023
Výsledok záverečného hlasovania	+: 14 -: 1 0: 6
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Barry Andrews, Alessandra Basso, Stéphane Bijoux, Mercedes Bresso, Udo Bullmann, Antoni Comín i Oliveres, Ryszard Czarnecki, Charles Goerens, Mónica Silvana González, György Hölvényi, Beata Kempa, Karsten Lucke, Janina Ochojska, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Benoît Biteau, Ilan De Basso, Malte Gallée, Marlene Mortler
Náhradníci (čl. 209 ods. 7) prítomní na záverečnom hlasovaní	Peter Jahr, France Jamet

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

14	+
NI	Antoni Comín i Oliveres
PPE	György Hölvényi, Peter Jahr, Marlene Mortler, Janina Ochojska, Tomas Tobé
Renew	Barry Andrews, Stéphane Bijoux, Charles Goerens
S&D	Mercedes Bresso, Udo Bullmann, Ilan De Basso, Mónica Silvana González, Karsten Lucke

1	-
ID	France Jamet

6	0
ECR	Ryszard Czarnecki, Beata Kempa
ID	Alessandra Basso
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Benoît Biteau, Malte Gallée

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania